FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Finanssivalvonnan asiantuntijalausunto

Eduskunnan talousvaliokunnan kuulemistilaisuus 27.11.2024

Esityksen sisältö

- Suomen finanssisektorin toimintaympäristö
- Finanssivalvonnan vuoden 2023 tavoitteet ja niiden toteutuminen
- Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2024
- Pankkivaltuuston arvio edellisestä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta

Suomen finanssisektorin toimintaympäristön näkymät hienoisesti paranemassa

- Suomen talouskasvu on alkuvuodesta ollut hyvin vaisu, ja Suomen Pankki ennustaa bruttokansantuotteen supistuvan tänä vuonna
  - Useat talousennusteet arvioivat suhdannekäänteen olevan kuitenkin käsillä
  - Korkojen lasku tukee yksityistä kulutusta ja asuntokauppa on piristynyt
  - Erityisesti yritysten suhdanneodotukset kohonneet
- Pörssit ovat pääsääntöisesti kehittyneet positiivisesti ja markkinakorot ovat laskeneet
  - Rahoitusmarkkinoiden tunnelma on kuitenkin altis nopeille muutoksille negatiivisten uutisten tai sokkien seurauksena
- Vaikeasta suhdannetilanteesta huolimatta Suomen finanssisektori on selviytynyt hyvin
  - Pankkisektorin vakavaraisuus pysynyt vahvana, vaikka luottoriskit ovat hieman kasvaneet. Järjestämättömien luottojen osuus on edelleen Euroopan matalimpien joukossa
  - Myös vakuutussektorilla vakavaraisuus säilynyt hyvällä tasolla

Talouden kehitykseen ja geopolitiikkaan liittyvät riskit merkittäviä – Suomen finanssisektorin vahva vakavaraisuus ja maksuvalmius, laadukas riskienhallinta ja varautuminen suojaavat

Riskit

- Geopolitiikkaan liittyvät riskit
- Inflaation ja korkojen säilyminen odotettua korkeammalla tasolla
- Työttömyys
- Konkurssit
- Heikko talouskehitys
- Hybridi-vaikuttaminen ja kyberhyökkäykset

+

Haavoittuvuudet

- Kotitalouksien velkaantuminen
- Lyhyisiin viitekorkoihin sidotut lainat
- Yritysten vaimeat kannattavuus- ja investointinäkymät
- Varallisuuserien (ml. kiinteistöt) hinnoittelu ja likviditeetti
- Pankkisektorin riippuvuus lyhyt-aikaisesta tukkuvarainhankinnasta
- Kytkeytyneisyys muihin Pohjoismaihin
- Finanssisektorin riski- ja vastuukeskittymät

→

- Luottotappioiden ja sijoitusriskien realisoituminen
- Sijoitustuottojen, vakavaraisuuden ja luotonantokyvyn heikentyminen
- Rahoitusolojen kiristyminen, negatiiviset heijastusvaikutukset reaalitalouteen

- Suomen finanssisektorin vahva vakavaraisuus ja maksuvalmius
- Laadukas riskienhallinta ja varautuminen

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Finanssivalvonnan vuoden 2023 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Finanssivalvonnan vuoden 2023 tavoitteet ja niiden toteutuminen

- Vuonna 2023 Finanssivalvonnan painopisteissä korostuivat heikentyvään taloussuhdanteeseen ja geopoliittiseen tilanteeseen liittyvät riskit. Valvonnassa kiinnitettiin erityistä huomiota kiinteistöriskeihin
- Valvonnassa painotettiin lisäksi osa-alueita: hallinto- ja ohjausjärjestelmien toimivuus, markkina- ja kyberriskien hallinta, tiedonantovelvollisuuden toteutuminen sekä muuttuneen geopoliittisen tilanteen edellyttämä varautuminen ja jatkuvuudenhallinta
- Finanssivalvonnan uudistetun strategian 2023 – 2025 mukaiset strategiset teemat ovat edistyneet suurimmaksi osaksi suunnitelman mukaisesti
- Finanssivalvonnan 2023–2025 strategian tavoitteet on jaoteltu neljän teeman ympärille:
  - ennakoiva ja ennakoitava valvonta
  - joustava ja muutoskykyinen organisaatio
  - digitalisaatiota hyödyntävä toiminta
  - asiantuntijuutta tukeva johtaminen.

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2024

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2024

- Merkittävät valvonnan muutokset vuoden 2024 aikana ovat kestävän rahoituksen tiedonantovelvoitteiden valvonta ja kryptovara-asetuksen mukaisten toimijoiden valvonta
- Valvontamaksuja kerätään vuonna 2024 noin 40,1 miljoonaa euroa, joka on 1,3 % vähemmän kuin vuonna 2023
- Valvottavien lukumäärä kasvaa vuoden 2024 aikana hieman, kun kryptovara-asetuksen mukaiset valvottavat siirtyvät Finanssivalvonnan valvontaan
- Eduskunta hyväksyi valvontamaksulain muutoksen, joka astui voimaan 1.1.2024. Valvontamaksujen enimmäismäärän korotus ei suoraan korota valvontamaksuja, vaan valvottavilta perittävä valvontamaksu määräytyy Finanssivalvonnan talousarvion perusteella

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Pankkivaltuuston arvio edellisestä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2022 1/5

- *Kiinnittämään erityistä huomiota korkotason nousun vaikutukseen pankkien asiakkaitten lainanhoitokykyyn ottaen huomioon kotitalouksien velkaantumisen kasvun ja erityisesti taloyhtiölainojen kasvaneen merkityksen.*

  - Heinäkuussa 2023 astui voimaan uusia kotitalouksien velkaantumista hillitseviä, asunto- ja taloyhtiölainoja koskevia rajoitteita
  - Kesäkuussa 2022 annettu asuntolainanhakijoiden enimmäislainanhoitorasitusta koskeva suositus astui voimaan vuoden 2023 alussa
  - Finanssivalvonta palautti joulukuussa 2023 muita kuin ensiasunnon ostajia koskevan lainakaton eli enimmäisluototussuhteen perustasolleen 90 prosenttiin

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2022 2/5

- *Seuraamaan Suomessa toimivien pankkien riskejä tilanteessa, jossa likviditeettiongelmiin liittyvät haasteet ovat globaalilla pankkisektorilla kasvaneet.*

  - Finanssivalvonta kiinnitti valvonnassaan erityistä huomiota suomalaispankkien luotto- ja likviditeettiriskeihin
  - Havaittavissa varhaisia merkkejä suomalaispankkien luottoriskien kohoamisesta etenkin rakennus- ja kiinteistösektorin luotoissa sekä taloyhtiölainoissa
  - EBAn, EKP:n ja Finanssivalvonnan stressitestien perusteella pankkisektori kestäisi toimintaympäristön merkittävänkin heikkenemisen
  - Suomalaispankkien likviditeettitilanne ja varainhankinta on pysynyt vakaana toimintaympäristön heikkenemisestä ja rahoitusolojen kiristymisestä huolimatta
  - Voimakas riippuvuus markkinavarainhankinnasta ja varainhankinnan lyhentyminen lisäävät suomalaispankkien haavoittuvuutta rahoitusmarkkinoiden häiriöille

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2022 3/5

- *Varautumaan pikaluottoja myöntävien yritysten valvonnan alkamiseen riittävillä resursseilla ja toimialaan sopivilla menetelmillä.*

  - Valvontavastuun siirto Finanssivalvonnalle tapahtui suunnitellusti 1.7.2023.
  - Selvitys rekisteröintiedellytysten täyttymisestä, asiakkaansuojaa koskevista menettelytavoista ja rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta käynnistyi heinäkuun alussa ja valmistuu Q2/2024

- *Varmistamaan, että rahanpesun estämisen valvonta on riittävän tehokasta ja että mahdollisiin ongelmiin puututaan ja sanktioprosessit käynnistetään vanhentumisaikojen puitteissa.*

  - Rahanpesun estämisen strategian mukaisesti on suunniteltu riskiperusteinen valvontasykli, joka varmistaa riittävän rahanpesun estämisen valvonnan kaikille Finanssivalvonnan valvottaville
  - Tarkastuksien sisältöön ja laajuuteen sekä suunnitteluun on kiinnitetty erityistä huomiota ja tavoitteena on riittävän kattavien tarkastusten suorittaminen
  - Tarkastusten määrä on ollut tavoitteen mukainen vuosien 2022-2023 ajan

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2022 4/5

- *Varmistamaan, että pakotteiden valvonta suomalaisissa pankeissa on järjestetty asianmukaisella tavalla.*

  - Rahanpesulain muutokset, joilla pakotteiden noudattamisen valvonta tuli Finanssivalvonnan tehtäväksi tulivat voimaan 31.3.2023
  - Pakotteita koskeva Finanssivalvonnan määräys ja ohje julkaistiin 22.12.2023 ja se tuli voimaan 1.3.2024
  - Pakotteiden noudattaminen on otettu huomioon valvonnassa mm. valvojan arvioissa sekä toimilupa- ja rekisteröintiprosessissa
  - Jatkettu tiivistä viranomaisyhteistyötä

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2022 5/5

- *Varmistamaan käytettävissä olevilla keinoilla omalta osaltaan, että peruspankkipalvelut turvataan ja että myös ne asiakkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita, pystyvät hoitamaan pankkiasiointinsa kohtuullisilla kustannuksilla.*

  - Vuoden 2022 peruspankkipalveluselvityksen mukaan asiakkaiden oikeus laissa määriteltyihin peruspankkipalveluihin toteutui kokonaisuutena tarkastellen asianmukaisesti
  - Finanssivalvonta kiinnitti pankkien huomiota mm. kohtuuhintaisten asiointimahdollisuuksien turvaamiseen digitaalisia palveluita käyttämättömille asiakkaille, henkilökohtaisen asiakaspalvelun saatavuuden parantamiseen sekä digitaalisten palvelukanavien saavutettavuuden ja digituen tärkeyteen
  - Finanssivalvonta katsoo tärkeäksi, että sääntelyllä turvataan kohtuuhintaisten peruspankki-palveluiden tarjonta koko maan laajuisesti myös niissä tilanteissa, kun markkinaehtoinen palveluntarjonta ei riitä kattamaan asiakkaiden tarpeita